

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії, соціології та політології

Силабус (SYLLABUS)

Назва дисципліни	<i>Соціологія праці та зайнятості</i>
	<i>Загальні відомості про дисципліну</i>
Освітній ступінь	Бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	спеціальністю 054 Соціологія
Освітня програма	Є доступною на KNUTE Onedrive
Навчальний рік	2021-2022
Семестр	2
Факультет	ФМТП
Курс	3
Групи	23 мп
Мова викладання	українська
Викладач	Єнін Максим Наїмович , кандидат соціологічних наук, доцент р.т. – 513-47-09 сайт – https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=113&uk E-mail: m.yenin@knute.edu.ua
	<i>Місце дисципліни в освітній програмі</i>
Анотація	<p>Соціальні зміни в усіх сферах життєдіяльності, спричинені демократизацією і переходом до ринкової економіки посттоталітарних суспільств, зумовили підвищення попиту на соціологічні знання, актуалізували розвиток соціологічної науки. Масштаби перетворень у сфері виробничих відносин від вимагають пильної уваги до теоретичного та практичного засвоєння соціологічних методів виміру та аналізу соціально-трудова процесів. Дане завдання покликана виконати дисципліна «Соціологія праці та зайнятості».</p> <p>Навчальна дисципліна «Соціологія праці та зайнятості» є однією з базових складових освіти майбутнього соціолога. Це важливий компонент циклу соціально-гуманітарних дисциплін, які вивчаються студентами освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 054 «Соціологія», спеціалізації «Соціологія економічної діяльності». Дисципліна «Соціологія праці та зайнятості» є обов'язковою.</p>
Мета та завдання	<p>Важливість вивчення дисципліни «Соціологія праці та зайнятості» виходить з того, що соціальні зміни в усіх сферах життєдіяльності та особливо у сфері праці, які викликані переходом до ринкової економіки, обумовили підвищення попиту на соціологічні знання. Це вимагає пильної уваги до навчання соціологічним методам вимірювання і аналізу соціально-трудова процесів усіх спеціалістів, які пов'язані з управлінською діяльністю. Тому в процесі набуття необхідних знань та навичок, передбачених освітньо-кваліфікаційними характеристиками відповідних фахових напрямів дуже важливим постає завдання надання.</p>

Головною **метою** вивчення соціології праці та зайнятості у вищій школі є поглиблене ознайомлення з теоретичними витоками соціології праці та зайнятості в контексті становлення світової соціології. Формування навичок соціологічного аналізу дасть змогу студентам поглибити розуміння специфіки предмету; основних теоретико-соціологічних ідей і поглядів, що склалися у сучасній соціології праці та зайнятості; оволодіти основними соціологічними поняттями і категоріями, що відіграють засадничу роль у вивченні виробничих процесів в сучасному суспільстві.

Відповідно до мети визначаються основні **завдання навчальної дисципліни**:

- оволодіти основними поняттями та категоріями соціології праці та зайнятості на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі майбутньої професійної діяльності;
- сприяти засвоєнню теоретичних уявлень про соціальні процеси пов'язані з працею та зайнятістю;
- ознайомити з науковими підходами до аналізу сучасних проблем виробничих відносин;
- допомогти студентам усвідомити сутність соціології праці та зайнятості;
- сприяти розвитку здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у функціонуванні інститутів праці та зайнятості;
- сформувати у студентів інтерес до самостійного творчого осмислення дисципліни «Соціологія праці та зайнятості» і потребу до прогнозування наслідків процесів, що відбуваються у виробничій сфері;
- здійснити виховання національної культури та патріотизму;
- стимулювати прагнення до постійного здобуття нових знань у вивченні теоретичних засад функціонування суспільства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціологія праці та зайнятості» є теоретичні засади виробничих відносин в сучасному суспільстві.

Вивчення навчальної дисципліни «Соціологія праці та зайнятості» має чітко визначену особистісну спрямованість. Опанувавши курс «Соціологія праці та зайнятості», студент **повинен знати**:

- зміст основних категорій і понять соціологія праці та зайнятості;
- практичне значення застосування основних положень соціологія праці та зайнятості для суспільного розвитку;
- основні напрямки і школи соціологічної думки;
- основні теоретичні положення, що лежать у їх підґрунті.
- загальнолюдські трудові цінності та надбання українського народу та світової цивілізації в сфері культури праці.

Вивчивши навчальну дисципліну «Соціологія праці та зайнятості», студент **повинен вміти**:

- вільно володіти і використовувати понятійно-категоріальний апарат соціології праці та зайнятості;
- всебічно аналізувати культуру праці із використанням знань з соціології праці та зайнятості;
- робити самостійний критичний аналіз реальних проблем пов'язаних із суспільною працею;
- застосовувати набуті знання для вирішення своїх професійних завдань;
- вільно визначатися в масиві різноманітних соціологічних поглядів, використовувати різні за змістом та світоглядною направленістю наукові праці, підручники, навчальні посібники тощо;
- об'єктивно аналізувати зміни правової реальності в житті українського суспільства і держави;

	<ul style="list-style-type: none"> - постійно використовувати соціологічні знання для пошуку власних варіантів рішень і розвитку власних можливостей; - аргументувати свою точку зору і цивілізовано обстоювати її в дискусіях з соціологічної тематики.
<p>Перелік загальних та фахових компетентностей</p>	<p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 1 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 8 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):</p> <p>СК1 Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології та економіки.</p> <p>СК 2 Здатність до опанування, використання основних класичних та сучасних соціологічних і соціально-економічних теорій.</p> <p>СК 3 Здатність аналізувати соціальні та соціально-економічні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.</p> <p>СК 4 Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.</p> <p>СК 9 Здатність використовувати професійно профільовані знання для діагностики, прогнозування, проектування соціально-економічного розвитку суспільства.</p> <p>СК 10 Здатність налагоджувати, підтримувати і розвивати міждисциплінарне професійне співробітництво на основі знання організації роботи соціологічної служби в системі державних та недержавних органів.</p> <p>СК 11 Здатність до встановлення чинників, показників, типів взаємодії соціально-економічних суб'єктів різного рівня (суспільств, груп, організацій, осіб).</p> <p>СК 12 Здатність до встановлення ресурсів, потенціалу розвитку соціально-економічних суб'єктів, а також визначення чинників нерівного доступу до ресурсів.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН1 Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.</p> <p>РН3 Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціально-економічних змін в Україні та світі.</p> <p>РН 4 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних та соціально-економічних явищ у контексті професійних задач.</p> <p>РН 6 Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.</p> <p>РН7 Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціально-економічної інформації, представлення аналітичних звітів.</p> <p>РН10 Володіти навичками збору соціально-економічної інформації з використанням кількісних та якісних методів.</p> <p>РН 13 Вміти застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для</p>

обґрунтування пропозицій соціально-економічним суб'єктам.
 РН 14 Вміти здійснювати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем та прогнозувати їх можливі соціальні наслідки.
 РН 15 Вміти визначати чинники розвитку та специфіку взаємодії соціально-економічних суб'єктів різного рівня.
 РН 16 Виявляти та аналізувати нові чинники соціально-економічної нерівності в Україні та світі, визначати можливі шляхи подолання нерівного доступу різних суспільних груп до тих чи інших соціальних ресурсів.

Пререквізити

Перед вивченням дисципліни студент повинен мати наступні базові компетентності: здатність до абстрактного мислення; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, обробленню та аналізу інформації з різних джерел; навичками міжособистісної взаємодії.

Зміст дисципліни та оцінювання результатів навчання

Тематичний план

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	Всього			
			лекції	семінарські заняття/ мк	самостійна робота студентів	
1	Вступ. Предмет і зміст соціології праці та зайнятості	8		2	6	О, ТЗ
2	Основні етапи розвитку соціології праці та зайнятості	10	2	2	6	О, ТЗ
3	Праця як система суспільних відносин	8		2	6	ТЗ, ЕК
4	Соціальні процеси у сфері праці	8		2	6	ТЗ, ЕК
5	Соціально-культурні виміри праці	8		2	6	О, ТЗ
6	Мотивація трудової діяльності та стимулювання праці	12	2	4	6	О, ТЗ
7	Ринок праці	10	2	2	6	ТЗ, ЕК
8	Зайнятість населення	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
9	Трудова поведінка	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
10	Соціологічний підхід до аналізу професійного розподілу праці	8		2	6	О, ТЗ, ЕК

11	Праця у неформальному секторі економіки	10		4	6	О, ТЗ, ЕК
12	Якість робочої сили та професійна освіта	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
13	Профспілки і програми соціального партнерства	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
14	Трудова міграція в сучасному світі	12	2	4	6	О, ТЗ, ЕК
15	Гендерні аспекти праці і зайнятості	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
16	Трудові колективи та організації	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
17	Глобальні трансформації у сфері праці та зайнятості	10	2	2	6	О, ТЗ, ЕК
18	Соціологічна служба та її функції в організації	8		2	6	О, ТЗ, ЕК
19	Організація соціологічних досліджень соціальних процесів у сфері праці та зайнятості	10		4	6	О, ТЗ, ЕК
20	Методи збирання, оброблення і аналізу соціологічної інформації у сфері праці і зайнятості	10		4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Разом	180	10	50	120	
	Підсумковий контроль				екзамен	
Структура навантаження студентів	<i>180 годин / 6 кредитів (лекцій - 10 год.; семінари – 50 год.; самостійна робота - 120 год.)</i>					
Форми контролю	О – опитування; ТЗ – виконання творчого завдання; П – презентація проекту; СВ – вирішення ситуаційної вправи; АР – виконання аналітичної роботи; Д – підготовка дайджесту; МС – участь у моделюванні ситуацій; ККР – комплексна контрольна робота.			КС – участь у круглому столі; РГ – участь у рольовій грі; Е – підготовка есе; Т – тестування; ДГ - участь у діловій грі;		

<p>Список рекомендованих джерел</p>	<p style="text-align: center;">Основний:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вебер М. <i>Господарство і суспільство: нариси соціології розуміння</i> / Макс Вебер; з нім. пер. М. Кушнір. К. : Вид. дім «Всесвіт», 2017. 345 с. 2. Дворецька Г. В. <i>Соціологія праці</i> : Навч. посібник / Г.В. Дворецька. К. : КНЕУ, 2016. 244 с. 3. Лукашевич М.П. <i>Соціологія праці. Навчальний посібник</i> / М.П. Лукашевич. К. : Либідь, 2014. 440 с. 4. <i>Нариси новітньої історії України, 1991–2021; зб. ст.</i> / ред. М. Мінаков, Г. Касьянов та М. Роджанські. Київ : Laurus, 2021. 344 с. (Розділ 2. Розвиток приватного сектору України та розділ 3. Класовий поділ і соціальна нерівність у незалежній Україні). Англomона версія монографії: Mykhailo Minakov, Georgiy Kasianov, Matthew Rojansky (eds.). From «The Ukraine to Ukraine. A Contemporary History, 1991-2021». Ibidem-Verlag, Stuttgart 2021. 386 p. 5. Огаренко В. М. <i>Соціологія праці: Навчальний посібник</i> / В.М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. Запоріжжя: Гуманітарний університет ЗІДМ, 2015. 218 с.
<p>Організація навчання</p>	<p style="text-align: center;">Політика дисципліни</p> <p>Відвідування лекційних та семінарських занять з дисципліни є обов’язковим для всіх студентів.</p> <p>Підсумкова модульна оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих студентом за виконання завдань аудиторної, самостійної роботи та модульного контролю. Максимальна модульна оцінка становить – 100 балів.</p> <p>Максимальна екзаменаційна оцінка є результатом виконання завдань екзаменаційного білету та становить – 100 балів.</p> <p>Підсумкова оцінка з дисципліни обчислюється як середньоарифметичне між підсумковою модульною та екзаменаційною оцінками.</p> <p>Студент який отримав підсумкову модульну оцінку менше ніж 20 балів, при будь якій екзаменаційній оцінці не може отримати задовільну підсумкову оцінку з дисципліни.</p> <p>Студент може ліквідувати академічну заборгованість під час додаткової сесії.</p>
<p>Відпрацювання пропусків занять</p>	<p>Студент, який пропустив семінарське заняття, самостійно вивчає матеріал, готує завдання винесене на семінарське заняття (відповідно до робочої програми дисципліни) та складає його викладачу в усній, або письмовій формі.</p>
<p>Академічна добросовісність</p>	<p>Дотримання положень «Етичного кодексу здобувача вищої освіти КНТЕУ».</p> <p>Доступне за посиланням: https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf</p>